

Letno poročilo – 2017

NSP je bil – ob naraščajočem zavedanju pomena učinkovitih načinov plačevanja za gospodarstvo in družbo kot celoto – ustanovljen z namenom zagotoviti ustrezen dialog med različnimi deležniki na trgu plačilnih storitev.

Kazalo vsebine

Predgovor	1
1. Aktivnosti v letu 2017	2
2. Tematike, obravnavane v okviru delovnih skupin.....	2
2.1. Delovna skupina za obravnavo vprašanj, povezanih z implementacijo PSD2.....	2
2.2. Delovna skupina za obravnavo tematik, povezanih z varnostjo plačil.....	3
2.3. Delovna skupina za Vizijo NSP	4
3. Ostale tematike, obravnavane v okviru NSP	5
3.1. Takojšnja plačila	5
3.2. Finteh.....	6
Pogled naprej.....	7

Predgovor

Letno poročilo Nacionalnega sveta za plačila (NSP) je ogledalo NSP, priložnost za pregled preteklih aktivnosti in oceno uspešnosti preteklega delovanja, obenem pa tudi za promocijo aktivnosti v javnosti in krepitev pomena NSP kot edine tovrstne platforme, ki združuje različne deležnike trga plačil v Sloveniji.

V NSP se srečujejo ponudniki in uporabniki plačilnih storitev ter organi javnih oblasti, obravnavajo najaktualnejše vsebine s področja plačil, razpravljajo o perečih vprašanjih s tega področja ter usklajujejo interese, s ciljem usmerjanja in poenotenja pogledov deležnikov, zastopanih v NSP. Člani NSP se zavedajo, da je platforma namenjena njim, v NSP aktivno sodelujejo in platformo izkoriščajo za izražanje lastnih pričakovanj in interesov na področju plačil, plačevanja in s tem povezanega razvoja.

V letu 2017 so člani NSP poleg sodelovanja v okviru rednih sej svoje delo organizirali tudi v ožjih delovnih skupinah, v katerih so sodelovali strokovnjaki iz različnih organizacij, zastopanih v NSP. Raven zastopanosti v delovnih skupinah, ki jih je ustanovil NSP, je omogočila poglobljeno obravnavo ključnih tematik in vprašanj (tudi operativne narave), ki zadevajo različne deležnike trga plačil.

S ciljem zagotoviti uspešnost delovanja in doseganje ciljev NSP tudi v prihodnje, so člani oblikovali Vizijo Nacionalnega sveta za plačila za razvoj trga plačil v Sloveniji. Ta z jasno določitvijo usmeritev prihodnjega delovanja NSP njegovim članom omogoča, da oblikujejo konkretne, uresničljive in ambiciozne prednostne naloge ter načrte dela NSP. Vse to s ciljem zagotoviti nadaljnji razvoj povezanega, učinkovitega, varnega, zaupanja vrednega in za inovacije odprtega trga plačil v Sloveniji.

Vabljeni k branju!

*mag. Simon Anko
Predsednik Nacionalnega sveta za plačila*

1. Aktivnosti v letu 2017

NSP je v letu 2017 nadaljeval z uresničevanjem poslanstva, s katerim je bil ustanovljen, tj. podpirati uravnotežen in trajnosten razvoj trga varnih in učinkovitih plačilnih storitev v Sloveniji ter omogočiti dialog med udeleženci na trgu plačil. Poleg rednih letnih aktivnosti, ki se v okviru NSP izvajajo od njegove ustanovitve, so v letu 2017 aktivnosti prvič potekale tudi v okviru delovnih skupin. S ciljem omogočiti podrobnejšo obravnavo določenih tematik je NSP ustanovil tri delovne skupine, prvo za obravnavo vprašanj, povezanih s prenosom nove Direktive o plačilnih storitvah na notranjem trgu (PSD2) v slovenski pravni red, drugo za obravnavo tematik, povezanih z varnostjo plačil in tretjo za namen določitve skupnih usmeritev prihodnjega delovanja NSP.

S ciljem zagotoviti dialog med udeleženci na trgu plačil, se je NSP v letu 2017 sestal trikrat, največkrat od svoje ustanovitve, in sicer 20. aprila, 28. septembra in 21. decembra. Nabor obravnavanih tem, predlaganih bodisi s strani članov NSP ali sekretariata NSP, je odražal takratno aktualnost teh. Tako kot pri sejah, so člani NSP aktivno sodelovali tudi pri pripravi E-novic. V letu 2017 je Sekretariat NSP izdal dve številki E-novic Nacionalnega sveta za plačila (v nadaljevanju: E-novice), ki so namenjene obveščanju članov NSP in širše javnosti o dogajanju ter aktivnostih na področju plačil. Prispevki članov NSP v E-novicah so bili na teme aktualnih izzivov varnosti na področju plačil iz vidika potrošnika, kartičnega plačevanja in nakupovalnih navadah potrošnikov in uvedbe obrazca UPN QR.

2. Tematike, obravnavane v okviru delovnih skupin

2.1. Delovna skupina za obravnavo vprašanj, povezanih z implementacijo PSD2

V letu 2017 je aktivnosti zaključila delovna skupina za obravnavo vprašanj, povezanih s prenosom PSD2 v slovenski pravni red.

Udeležba v delovni skupini je zainteresiranim deležnikom, zastopanim v NSP, omogočila, da s predlogi in pobudami sodelujejo pri oblikovanju predloga novega zakona s področja plačilnih storitev, storitev izdajanja elektronskega denarja in plačilnih sistemov, ki direktivo prenaša v slovenski pravni red. Poleg tega je sodelovanje v zadevni delovni skupini članom oziroma organizacijam,

*DS za obravnavo
vprašanj, povezanih s
prenosom PSD2 v
slovenski pravni red*

zastopanim v NSP, omogočilo tudi zgodnjo seznanitev z osnutkom predloga novega zakona.

Dialog glede specifičnih in strokovno ozkih zakonskih zahtev, tudi takšnih bolj operativne narave, je pripomogel k razjasnitvi določenih (novih) zakonskih ureditev in načinov njihove implementacije.

NSP se, skladno s svojim ciljem podpirati uravnotežen in trajnosten razvoj trga varnih in učinkovitih plačilnih storitev v Sloveniji, zaveda pomena harmonizacije pravnega okvira. Ta omogoča razvoj in uveljavitev harmoniziranih plačilnih storitev, spodbuja konkurenco in s tem učinkovitost načinov plačevanja. Enotni pravni okvir na ravni Evropske unije pa predstavlja tudi osnovo za vzpostavitev enotnega trga plačil ter uveljavitev varnih, zaupanja vrednih in med seboj povezljivih inovativnih načinov plačevanja. Z namenom doseči s *Sklepom o vzpostavitvi Nacionalnega sveta za plačila* določen cilj, in sicer zagotoviti prilagoditev trga plačil v Sloveniji mednarodnemu okolju, se bo NSP tudi v prihodnje posvečal tematikam, povezanim z zakonodajo in razvoju na tem področju.

2.2. Delovna skupina za obravnavo tematik, povezanih z varnostjo plačil

V okviru razprave na 7. seji NSP, ki je potekala 20. aprila 2017, je bilo področje varnosti plačil zaradi (novih) regulativnih zahtev in inovacij prepoznano kot področje, na katerem se – ob zavedanju pomena varnosti za zagotavljanje učinkovitih načinov plačevanja in zaupanje uporabnikov – tako na strani ponudnikov kot tudi uporabnikov plačilnih storitev (tj. plačnikov in prejemnikov plačil) pojavljajo vedno nova vprašanja in izzivi. Hkrati je bila identificirana potreba po zagotovitvi enotnosti razumevanja (regulativnih) varnostnih zahtev, ravnotežja med uporabnostjo, varnostjo in tehnologijo ter kakovostnega načina obveščanja uporabnikov plačilnih storitev o varnostnih vidikih.

Glede na navedeno je NSP na 7. seji ustanovil delovno skupino za obravnavo tematik, povezanih z varnostjo plačil, in Banko Slovenije pozval, da pripravi mandat delovne skupine, ki se je v letu 2017 sestala štirikrat. V delovni skupini sodelujejo predstavniki devetih deležnikov znotraj NSP. Že v okviru prvega sestanka je delovna skupina določila podrobnejše tematike, ki naj bi jih v okviru

*DS za obravnavo
tematik, povezanih z
varnostjo plačil*

svojega delovanja pokrila, predvsem s ciljem dviga osveščenosti uporabnikov glede varnosti pri izvrševanju plačil.

Z namenom poenotenega osveščanja uporabnikov plačilnih storitev glede dveh novih storitev, ki ju med plačilne storitve uvršča PSD2, tj. storitev odreditve plačil in storitev zagotavljanja informacij o računih, je delovna skupina pripravila sporočilo za javnost. Sporočilo je Sekretariat NSP poslal vsem članom NSP s pozivom, da ga uporabijo v komunikaciji z javnostmi in po presoji objavijo na svojih spletnih straneh. Sporočilo je januarja 2018 objavila tudi Banka Slovenije.

Skupina je v okviru svojega delovanja obravnavala tudi težave plačnikov pri plačevanju na spletu ter potrebo po izboljšanju komunikacije z uporabniki plačilnih storitev iz tega naslova. Pri nakupovanju prek spleta namreč velik delež uporabnikov spletne trgovine odstopi od nakupa v fazi plačila, in sicer predvsem zaradi slabe uporabniške izkušnje. Delovna skupina je identificirala potrebo po izboljšanju uporabniške izkušnje pri spletnem nakupovanju in osveščenosti o varnosti plačevanja pri spletnem nakupovanju.

2.3. Delovna skupina za Vizijo NSP

Razvoj na področju plačil in z njimi povezanih tehnologij ter naraščajoč pomen interoperabilnih in učinkovitih načinov plačevanja za gospodarstvo in družbo kot celoto zahtevata tudi poenotenje pogledov članov NSP glede ključnih vidikov razvoja trga plačil v Sloveniji.

Sodelovanje v delovni skupini za pripravo Vizije NSP, oblikovanje katere so člani NSP podprli na 8. seji 28. septembra 2017, je članom omogočilo, da vsak s svojega vidika, izhajajoč iz zahtev in interesov deležnikov, ki jih v NSP zastopajo, prispevajo k oblikovanju skupnih usmeritev prihodnjega delovanja NSP. Na osnovi predlogov, zbranih v okviru delovne skupine, je bila pripravljena *Vizija Nacionalnega sveta za plačila za razvoj trga plačil v Sloveniji* (v nadaljevanju: Vizija NSP). Vizijo NSP so člani potrdili na seji 21. decembra 2017.

Z opredelitvijo ključnih področij¹ prihodnjega delovanja NSP, Vizija NSP – kot krovni dokument NSP – spodbuja aktivnosti članov NSP, da sooblikujejo trg

¹ To so: (i) varnost; (ii) učinkovitost; (iii) dostopnost; (iv) harmonizacija; (v) sodelovanje; (vi) pravočasnost in (vii) komunikacija.

Cilj delovne skupine je izboljšanje in poenotenje komunikacije z uporabniki glede plačilnih storitev

DS za Vizijo NSP

Vizija Nacionalnega sveta za plačila za razvoj trga plačil v Sloveniji

plačil, usmerjajo njegovo delovanje, s tem pa tudi preprečujejo razvoj, ki bi vodil v razdrobljenost in deležnikom ne prinašal potencialnih koristi. Vizija NSP predstavlja tudi skupno osnovo za delovanje v NSP zastopanih deležnikov trga plačil v Sloveniji, saj odraža zahteve in interese trga plačil v Sloveniji in ne zgolj posameznih deležnikov ali njihovih skupin.

V času sprememb, priložnosti ali izzivov bo Vizija NSP članom in organizacijam, ki jih v NSP zastopajo, služila kot »kompas« in pokazatelj, ali delujejo v pravo smer, tj. v smer razvoja povezanega, konkurenčnega, učinkovitega, transparentnega, varnega in inovativnega trga plačil v Sloveniji. Vizija NSP je jasna podoba trga plačil v Sloveniji v prihodnje in kot taka tudi orodje za boljše načrtovanje. Z oblikovanjem konkretnih delovnih nalog in načrtov dela na njeni osnovi bo lahko NSP deloval učinkoviteje in dosegal svoje cilje, določene s *Sklepom o vzpostavitvi Nacionalnega sveta za plačila*.

3. Ostale tematike, obravnavane v okviru NSP

V okviru sej NSP so bile obravnavane tudi številne druge tematike, vezane predvsem na inovacije na področju plačil, med katerimi so ključna takojšnja plačila in tehnološko pogojene inovacije oziroma finteh.

3.1. Takojšnja plačila

NSP se je, tako kot v preteklih nekaj letih, tudi v letu 2017 ukvarjal s tematiko takojšnjih plačil. Inovacije, ki pospešujejo razvoj tega področja, so številne in pogosto omejene na komitente enega ponudnika plačilnih storitev, trg ene države ali regije. Cilj je, da bi takojšnja plačila zaživela kot priročna in enostavna alternativa gotovini in drugim manj učinkovitim plačilnim instrumentom ter postala splošno sprejemljiv način plačevanja.

Na temo takojšnjih plačil je NSP v letu 2017 pozornost posvečal predvsem vidikom vzpostavljanja infrastruktur za takojšnja plačila. Na sejah je bil predstavljen napredek projektov vzpostavitve vseevropske infrastrukture za takojšnja plačila (TARGET instant payment settlement; TIPS) in infrastrukture za procesiranje takojšnjih plačil pri Bankartu d. o. o. Poleg tega so bili člani NSP seznanjeni tudi z načrtovanimi aktivnostmi bank iz naslova ponudbe takojšnjih plačil uporabnikom plačilnih storitev.

***Na osnovi Vizije NSP
bodo člani lahko
oblikovali konkretne
delovne naloge in načrte
dela***

***NSP je obravnaval
tematike, povezane s
takojšnjimi plačili***

***NSP obravnaval
napredek vzpostavljanja
infrastruktur za
takojšnja plačila***

Člani NSP so v razpravah izrazili jasna pričakovanja glede enostavnosti uporabe rešitev za takojšnja plačila, varnosti, povezljivosti in cene teh rešitev. Jasno izražanje zahtev oziroma potreb deležnikov, predvsem pa usklajevanje različnih interesov glede takojšnjih plačil bo pripomoglo k oblikovanju rešitev za takojšnja plačila, ki bodo ustrezale pričakovanjem ciljnih uporabnikov.

3.2. Finteh

Finteh so tehnološko pogojene inovacije v finančnih storitvah, ki lahko rezultirajo v novih poslovnih modelih, načinih uporabe, procesih ter produktih in imajo materialen učinek na finančne trge, institucije ter zagotavljanje finančnih storitev.

Tema je bila obravnavana v okviru 8. seje NSP v septembru, z namenom razprave glede vpliva finančne tehnologije (finteh) na trg plačil v Sloveniji, pripravljenosti deležnikov na spremembe, vpliva morebitnih ovir za nadaljnji razvoj, pričakovani deležnikov do regulatorjev na področju inovacij in vpliva brezstične tehnologije, pametnih naprav in interneta stvari na plačevanje. V okviru razprave je bil izpostavljen tudi vidik in pomen sodelovanja med bančnimi in nebančnimi ponudniki plačilnih storitev ter nenazadnje tudi z ostalimi deležniki na trgu plačil (trgovci, javne oblasti). Nove razmere na trgu, bodisi z vidika novih regulatornih zahtev bodisi z vidika digitalizacije, bodo prisilile bančne ponudnike plačilnih storitev, da bodo svoje poslovanje prilagodili novim konkurentom. Upoštevajoč prednosti bančnih ponudnikov (obsežna baza komitentov in drugih podatkov) ter upoštevajoč prednosti finteh podjetij (sposobnost hitre prilagoditve na zahteve trga glede novih produktov in storitev), je prihodnost trga plačil verjetno predvsem v sodelovanju bančnih in nebančnih ponudnikov, predvsem v smislu iskanja novih poslovnih modelov in priložnosti.

Ključna elementa pri zagotavljanju novih ter inovativnih produktov in storitev na področju plačil sta ohranjanje visoke stopnje varnosti za uporabnike plačilnih storitev in pozitivna uporabniška izkušnja. Oboje spodbuja in bo v prihodnje spodbujal tudi NSP.

Na področju takojšnjih plačil NSP prispeva k informiranju deležnikov, zastopanih v NSP

NSP je razpravljala o vplivih finteh na trg plačil v Sloveniji

Ključ je v sodelovanju bančnih in nebančnih ponudnikov

Pogled naprej

Trg plačil zadnjih nekaj let doživlja pomembne spremembe, povezane predvsem z digitalizacijo in regulativnimi zahtevami, ki odpirajo trg ponudnikom novih plačilnih storitev. Večja konkurenčnost in inovativnost naj bi vodili v večjo učinkovitost trga plačil in s tem zagotovili dodatne koristi uporabnikom plačilnih storitev.

Trendi in inovacije, ki smo jim priča na trgu plačil, so v veliki meri povezani s ciljem zagotoviti boljšo uporabniško izkušnjo, bodisi z zagotavljanjem izvrševanja plačil v roku nekaj sekund s takojšnjimi plačili, bodisi s ponudbo novih rešitev za plačevanje, ki plačnikom olajšajo plačevanje. Nove, inovativne rešitve so pogosto na trg dane predvsem s strani nebančnih ponudnikov plačilnih storitev oziroma finteh podjetij. Zato se še toliko bolj kot kadarkoli prej pojavlja potreba po zagotavljanju dialoga tudi z novimi deležniki na trgu plačil in usmerjanju njihovih aktivnosti, predvsem s ciljem zagotoviti interoperabilnost rešitev za plačevanje.

Leto 2018 bo zanimivo. Pričele so veljati zahteve nove Direktive o plačilnih storitvah na notranjem trgu in nadaljevala se bo implementacija rešitev za takojšnja plačila v nacionalnih okoljih. Izzivov, ki jih novosti prinašajo, je veliko, prav tako pa tudi s tem povezanih tem za dialog med različnimi deležniki na trgu plačil.

Svojo vlogo koordinatorja in katalizatorja aktivnosti na trgu plačil bo v Sloveniji tudi v prihodnje opravljal NSP. Prav tako pa bo NSP v prihodnje zagotavljal povezavo z Evropskim odborom za plačila v evrih in novoustanovljenim Evropskim forumom za inovacije na področju plačil, s ciljem zagotavljanja tesne povezave med politikami in stališči, oblikovanimi na nacionalni ravni in na ravni Evrosistema. Pričakovati je, da se bomo v okviru NSP (tudi) v letu 2018 ukvarjali predvsem s temami, vezanimi na novosti in inovacije, predvsem z vidika, kako zagotoviti harmonizacijo in interoperabilnost inovativnih načinov plačevanja ter kako izboljšati uporabniško izkušnjo uporabnikov plačilnih storitev, ob zahtevani (visoki) ravni varnosti teh.

Seznam sodelujočih v NSP:

Agencija Republike Slovenije za javnopravne evidence in storitve

Banka Intesa Sanpaolo d.d.

Bankart d.o.o.

Finančna uprava Republike Slovenije

Gospodarska zbornica Slovenije

Mercury Processing Services International d.o.o.

Javna agencija Republike Slovenija za varstvo konkurence

MasterCard Europe sprl

MBILLS d.o.o.

Ministrstvo za finance

Ministrstvo za gospodarski razvoj in tehnologijo

Ministrstvo za notranje zadeve

NLB d.d.

Nova KBM d.d.

Slovensko zavarovalno združenje

Trgovinska zbornica Slovenije

Uprava Republike Slovenije za javna plačila

Urad Republike Slovenije za preprečevanje pranja denarja

Visa Europe

Združenje bank Slovenije

Zveza potrošnikov Slovenije